

De kerktoren van Dikkele © Wim Dirckx

© Hendrik Moeremans

Tijdreis in de **MUNKBOSBEEKVALLEI**

Waar de Vlaamse Ardennen het Gentse hinterland vinden, slingert de Munkbosbeek zich een weg door een landschap dat uitzonderlijk goed bewaard is gebleven. Langs antieke buurtwegen houden honderdjarige hakhoutstoven de wacht. Hier scheren veldleeuweriken nog over de akkers en kakelen de patrijzen zorgeloos. Zet je smartphone uit en leef even op het ritme van de herfst: it's Munkbosbeek o'clock. **Tekst: Hendrik Moeremans**

En wandeling in de vallei van de Munkbosbeek voelt als een reis door de tijd”, zegt Laurent Flostroy van Natuurpunt Zwalmvallei, die me de

geheimen van dit valleigebied gaat leren kennen. Als je de Ferrariskaart uit 1770 naast deze wandelkaart legt, valt het op hoe intact het landschap nog is. Dorpen zijn hier dorpjes gebleven en de Munk-

bosbeek mag als vanouds kronkelen in haar groene bedding.

De driehonderd jaar oude Sint-Andreas-kerk van Beerlegem is het ideale vertrekpunt om de geheimen van de

^ © Hendrik Moeremans
 ^^ Steenuil © Wim Dirckx

Munkbosbeekvallei te ontdekken. In het voorjaar herbergen de beboste heuvels rond het dorp de parels van de Vlaamse Ardennen: bosanemonen en slanke sleutelbloemen. Rond deze tijd van het jaar zijn het grote groepen koperkleurige franjehoedjes die het landschap kleur geven. Aan de voet van de Beerlegemse heuvels openbaart de Munkbosbeekvallei haar openluchtmuseum. Mansbrede buurtwegen scheiden weidse graslanden van een steil aflopende bosrand. Okerkleurige populierkruinen wijzen de weg naar de horizon. Aan de rechterkant van de voetweg, diep in de beboste vallei, kabbelt de Munkbosbeek zoals ze dat al eeuwen doet. Hier houden de rode eekhoorn, grote gele kwikstaart, steenuil en wielewaal zich op. Aan de bosrand houden bijzondere schepsels de wacht:

haagbeuken met kunstig in elkaar verweven stammen. Liefdesbomen, in een innige omhelzing.

WIJZE HAKHOUTSTOVEN

“Hakshoutstoven”, toont Laurent me. Vroeger hadden de mensen veel nood aan hakhout: als brandhout om zich te verwarmen en eten te maken, maar ook voor traditionele ambachten. Steenbakkers, pottenbakkers, mandenvlechters, leerlooiers, bezembinders: allemaal hadden ze dunne takken hout nodig. Daarom werden jonge bomen afgezaagd tot vlak boven de grond. Op die oude boomstronk of ‘stobbe’ ontstonden dan verschillende nieuwe scheuten. “Je kan een hakhoutstovf beschouwen als een knotboom waarvan de knot bijna in de

grond steekt”, licht Laurent toe. De oudste exemplaren in de vallei hebben een omtrek van meer dan 6 meter en zijn meer dan 150 jaar oud. “Stel je voor dat deze hakhoutstoven konden spreken”, glimlacht Laurent.

Hakhoutstoven zijn typisch voor het landschap in de Munkbosbeekvallei. “Dat willen we zo houden”, zegt Laurent. Het hakhout moet regelmatig onderhouden worden. Als de knotbomen niet geknot worden, dreigen de takken te zwaar te worden en scheurt de oude stam open. Samen met een tienkoppig vrijwilligersteam en de arbeidersploeg van Natuurpunt doet Laurent er alles aan om het authentieke uitzicht van de vallei en deze hakhoutstoven in ere te houden.

IN EEN PLOOI VAN DE TIJD

Terwijl de voetweg ons de meanderende Munkbosbeek overloodst, belanden we in het jaar 1900. Het lijkt wel of het beeldige Dikkele stilgestaan heeft in een plooi van de tijd. Hier wachten fietsers geduldig tot de boerin haar koeien de straat overgeholpen heeft en omzomen kleurige bloemenstroken de kleine akkers. Straten zijn bezaaid met kinderkopjes en de enige dorpskroeg ademt donkerbruine traditie. Iets buiten Dikkele, aan de linkeroever van de beek, baadt een kleurrijk graslandje in de nazomerzon. “Met aangepast maai-beheer proberen we hier een dotterbloemgrasland van te maken”, legt Laurent uit. Nu al zie je echte koekoeksbloem, verschillende raaigrassen en de zeldzame paarse schubwortel opduiken. “We hopen op de terugkeer van de kleine ijsvogelvlinder”, droomt Laurent.

STRIJKSCHURKEN EN BOSBANDIETEN

Holle wegen leiden ons weg van Dikkele, de bronnen van de Munkbosbeekvallei tegemoet. Die bevinden zich in Velzeke, op de plek waar ooit het Munkbos te vinden was. Sinds 1870 is het mythische ‘monnikenbos’ gekapt, maar hier en daar staan er nog relictten: overhangende bomen die van de holle wegen korte tunnels maken. “Ooit hield de legendarische struikrover Jan De Lichte zich schuil in deze duistere nissen”, vertelt Laurent. Bladeren bewegen, er klinkt geritsel en het is niet de wind. Plots schrikken Laurent en ik op. Groot kabaal, afbrekende takken, angstzweet. Oef, het is een opvliegende fazant die ons overvalt.

DE TOEKOMST ZIT IN HET WATER

Hoewel de Munkbosbeek haar grillige structuur bewaard heeft, tref je er vandaag de dag weinig leven aan. Geen wonder, veel afvalwater komt nog ongezuiverd in de beek terecht en er zijn verschillende vismigratieknelpunten. De waterkwaliteit verbeteren zal dé manier zijn om de natuur in de Munkbosbeekvallei een flinke duw te geven.

“Eigenlijk staat ons project nog in z'n kinderschoenen”, legt Laurent uit. “De volgende jaren willen we de percelen die we hier beheren met elkaar verbinden en kleinschalige landschapselementen zoals hagen en houtkanten herstellen.” Daarnaast zullen de vrijwilligers gaan samenwerken met een lokale bioboer, de plaatselijke horeca en een jeugdverblijf in Dikkele. Nu al is het hemels genieten langs de twee uitgestippelde routes in deze landelijke hotspot vlak bij Gent, maar de toekomst heeft voor de Munkbosbeekvallei nóg meer in petto.

Ontspannen ...in de Vlaamse Ardennen

Wil je genieten van het ritme van de herfst, tussen eeuwenoude hakhoutstoven en ingeslapen dorpjes? Wil je wegdromen aan de oevers van de idyllische Munkbosbeek? Boek dan een verblijf in Bed & Breakfast De Notelaar in Nederzwalm.

De Notelaar is een honderdjarige hoeve die omgeven is door akkers, natuurgebied en een netwerk van oude buurtwegen. Tijdens je vakantie kan je een picknickrugzak vol biologische streekproducten ontlenu, een duik wagen in de ecologische zwemvijver, een hoogteparcours afleggen in de tuin of de lokale kruiden leren kennen tijdens een speciale kruidenwandeling.

Meer info en reservaties:
Bed & Breakfast De Notelaar
Biestmolenstraat 14 - 9630 Nederzwalm
055 33 05 22 info@de-notelaar.be www.de-notelaar.be